

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Store Vildmose
Natura 2000-område nr. 12
Habitatområde H12

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Nordjylland

Forsidefoto:

Højmoseflade under tilgroning

Fotograf: Tage Burholt

ISBN:978-87-7564-717-0

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	10
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	10
1.4.2 Befolkningen	11
1.4.3 Menneskets sundhed	11
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	11
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	12
1.4.6 Landskab.....	12
1.4.7 Arter	13
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	13
1.5 Eksisterende miljøproblemer	13
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	14
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	14
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	15
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	18
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	18
1.10 Overvågning	20

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 12 Store Vildmose er udpeget som habitatområde nr. 12 Store Vildmose.

Havlampret, der er på udpegningsgrundlaget i området kan potentielt bevæge sig over landegrænser. Natura 2000-planens indsats vedr. udtagning af kulstofholdige lavbundslande kan være til gavn for bl.a. havlampret, idet udtagningen kan bidrage til et renere vandmiljø. Natura 2000-planen kan dermed have en potentiel positiv grænseoverskridende effekt i forhold til denne art. Der findes dog ingen data for bestanden af havlampretter i området, derfor er det ikke muligt at vurdere omfanget af planens grænseoverskridende positive effekt på denne art. Området er ikke biologisk eller geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet. Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse og udpegningsgrundlaget indeholder ikke trækfugle eller arter ud over havlampret, som bevæger sig på tværs af landegrænser. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består udelukkende af tiltag, som vurderes at kunne påvirke lokalt fx udlægning af arealer til urørt skov eller drift og pleje af lysåbne naturtype fx i form af afgræsning. Det vurderes derfor ikke, at Natura 2000-planen har grænseoverskridende påvirkning ud over de ovenfor beskrevne.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-område nr. 12 er udpeget for at beskytte især de store forekomster af aktiv højmoser, nedbrudt højmoser og skovbevokset tørvemoser, samt tidvis våd eng. Området rummer også mindre forekomster af andre naturtyper, som indlandssalteng, hængesæk og stilkegekrat, der er med til at understrege områdets diversitet. Natura 2000-planens indsatser skal skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved genskabelse af hensigtsmæssig hydrologi og udvidelse af arealer med højmoser. Dette kan bl.a. realiseres vha. tilskudsordninger til sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje samt omlægning af kulstofholdige lavbundarealer til naturarealer eller udtagning af arealer til urørt skov. I flere af planens indsatser er indtænkt en synergi til at sikre levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, herunder sikring eller forbedring af levesteder for hedepletvinge, havlampret og odder.

Udtagning af lavbundsarealer kan desuden potentielt medvirke til at begrænse udledningen af CO₂, og indsatsen forventes dermed have en positiv klimaeffekt. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje, forbedring af hydrologi og udtagning af kvælstofholdige lavbundsjord kan desuden medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed medvirke til at opfylde vandområdeplanens mål.

Den sikring og forbedring af naturgrundlaget, som forventes som følge af Natura 2000-planens indsatsprogram forventes at gavne landskabsværdien i området. Planen vil potentielt give befolkningen adgang til en mere spændende natur. Planen kan indirekte bidrage positivt til menneskers sundhed gennem et større incitament til rekreative aktiviteter samt forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplimentere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området. Realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter samt vandområdeplanen for området.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at området udgør et stort sammenhængende højmosesareal med en blanding af tørre og våde naturtyper i randen, og at især forekomsterne af aktiv højmoses udvides og gøres mere sammenhængende.

Områder med velegnede levesteder for arter sikres.

Indlandssalteng (1340), tidvis våd eng (6410), aktiv højmoses (7110), nedbrudt højmoses (7120), stilkegekrat (9190), samt skovbevokset tørvemoses (91D0) sikres og søges udvidet, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. I den forbindelse prioriteres lysåben aktiv højmoses generelt over nedbrudt højmoses og skovbevokset tørvemoses. Nævnte naturtyper og arter har enten stærkt ugunstig bevaringsstatus, særlige forekomster i Danmark eller biogeografisk store forekomster i området.

Arealer med velegnede levesteder for hedepletvinge sikres, øges og/eller sammenkædes.

Området levesteder for sjældne arter som havlampret sikres og arealet af velegnede levesteder øges.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

Natura 2000-område nr. 12 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i

basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af spillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer

gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Højmose (7110). Naturtilstanden for områdets højmoser er overvejende god. Den gode tilstand tilskrives en lav vegetation med en del særligt følsomme arter og en god dækning af tørvemosser og relativ lille grad af tilgroning med vedplanter, herunder invasive arter, samt en mindre grad af afvanding. En god del er dog i moderat tilstand. Dette skyldes primært en større grad af tilgroning med vedplanter.

Nedbrudt højmose (7120). Naturtilstanden for områdets nedbrudte højmoser er overvejende moderat og ringe. Forholdet skyldes til dels en mindre dækning af tørvemosser og et ringere artsindex, med få særligt følsomme arter og tilgroning med vedplanter, samt forringede hydrologiske forhold.

Tidvis våd eng (6410). Naturtilstanden er næsten udelukkende i god tilstand. Hvilket skyldes at hele arealet afgræsses på den samme måde og et godt artsindex med relativt mange særligt følsomme arter. Et mindre areal i moderat naturtilstand har et ringe artsindex med færre særligt følsomme arter og manglende afgræsning.

Indlandssalteng (1340). De to små forekomster med naturtypen er i god naturtilstand med en del naturtypekarakteristiske arter.

Tør hede (4030). Det lille areal med naturtypen tør hede er i moderat naturtilstand. Dette skyldes et ringe artsindex med relativ få særligt følsomme arter og lidt problemarter, tilgroning med høje græsser og urter og vedplanter.

Surt overdrev (6230). Naturtilstanden for områdets sure overdrev er overvejende moderat. En mindre del er i ringe tilstand. Forholdet skyldes til dels tilgroning med vedplanter, samt især et ringe artsindex, med få særligt følsomme arter og forekomst af problemarter, samt tilgroning med høje urter.

Urtebræmme (6430). I dette område er der kortlagt en forekomst på ca. 2,4 ha langs vandløbene Ryå og Stavad Kanal inden for habitatområdet. Naturtypen er kortlagt for første gang i kortlægningsperioden 2016-2019, og naturtypen har ikke et tilstandssystem.

Hængesæk (7140). Det lille areal med hængesæk er i god naturtilstand med en naturtypekarakteristiske arter.

Områdets skovnatur præges stedvis af store sammenhængende arealer af skovbevokset tørvemose (ca. 480 ha) og af enkelte arealer med stilkegekrat (ca. 2 ha). I naturtypen skovbevokset tørvemose (91D0) er der registreret <1 store træer/ha hovedparten arealet, mens der registreret ca.

1-5 store træer/ha på ca. 10 % af arealet. Der er på hele arealet registreret <1 stykker liggende dødt ved/ha. Der er desuden registreret <1 stykker stående dødt ved/ha på arealet.

I naturtypen stilkege-krat (9190) er der registreret <1 store træer/ha på hele arealet. Der er registreret 6-10 stykker liggende dødt ved/ha på arealet. Der er endvidere registreret 6-10 stykker stående dødt ved/ha på arealet.

Jf. seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitatyper.

Søbred med småurter (3130). Fire af dem er beregnet til at være i god tilstand og to er beregnet til at være i moderat tilstand. Søerne i god tilstand er præget af græsning på de brednære arealer, hvilket giver gode lysforhold for den øvrige vegetation. Søerne har høj dækningsgrad af amfibiske planter med høj artsrigdom domineret af vandnavle, men også med arter som mangestænglet sumpstrå og svømmende sumpskærm. Søerne i moderat tilstand er præget af manglende afgræsning hvilket giver lavere artsrigdom end søer i god tilstand.

Næringsrig sø (3150). En af disse søer er beregnet til at være i høj tilstand, to er beregnet til at være i god tilstand og de sidste tre er beregnet til at være i moderat tilstand. Søerne i høj og god tilstand har ingen eller ubetydelige forekomster af trådalger og rørskov. De brednære arealer omkring søerne bliver afgræsset hvilket giver bedre lysforhold for den øvrige vegetation. Søerne har en artsrig vegetation domineret af flydende skælløv og arter af andemad. Søerne i moderat tilstand er præget af høj forekomst af trådalger og rørskov der giver ringe forhold for den øvrige vegetation, hvilket medføre en lavere artsrigdom end søer i god tilstand.

Brunvandet sø (3160). Den ene af disse søer er beregnet til at være i høj tilstand og de to andre er beregnet til at være i god tilstand. Søerne har en høj forekomst af undervandsvegetation og ubetydelige forekomster af trådalger.

I dette Natura 2000-område er der kortlagt 2,5 km vandløb med vandplanter (3260). Natura 2000-området ligger inden for vandområdeplanen for Jylland og Fyn.

I 2019 blev der for første gang i NOVANA-programmet observeret larvespind af hedepletvinge ved Ryssensgrav nærmere betegnet Stavad Enge. Her blev der i et stort område med tidvis våd eng talt knap 500 larvespind. Arten er ikke fundet i området ved tidligere NOVANA-overvågning i 2006 og 2015. Hedepletvinge har været anset for at være forsvundet fra lokaliteten, da den før genfundet i 2017 sidst var observeret i 1990 i området.

På baggrund af områdets karakter med tætte bestande af djævelsbid og lav omgivende vegetation, vurderes der at være forudsætninger for en stabil forekomst af hedepletvinge i området. Lokalt vurderes der ikke at være aktuelle trusler for artens forekomst. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering har den landsdækkende overvågning i NOVANA siden 2004 påvist arten på et stigende antal lokaliteter. Samtidig med at arten er blevet hyppigere i sit udbredelsesområde i Nordjylland nord for Limfjorden, er den i de senere år fundet på helt nye levesteder i Nordjylland.

Der er ikke foretaget overvågning af havlampret i området. Det er derfor ikke muligt at give en nærmere beskrivelse af artens bestand i området på nuværende tidspunkt. Trusselvurderingen er derfor på samme måde ukendt for arten. Det vurderes, at området i vid udstrækning fungerer som vandringsområde for arten når de trækker fra opvækstområderne i de store vandløb uden for Natura 2000-området til opvækstområderne i havet, og når de nogle år senere trækker den modsatte vej for at gyde. Jf. DCE's NOVANA-rapport er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere, om der er sket ændringer i artens udbredelse inden for de habitatområder, hvor arten er en del af udpegningsgrundlaget.

Der blev i 2017 for første gang i NOVANA-programmet fundet spor/ekskrementer fra odder 2 steder ved Ryå. Det vurderes dog, at arten benytter området i langt større grad end illustreret ved overvågningen, og ud fra områdets karakter med et større vandløb og flere mindre vandløb, søer, vådområder, samt uforstyrrede skjulesteder, vurderes der at være en stabil bestand af odder i området. Der vurderes således umiddelbart ikke at være trusler for artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA rapport fremgår det, at der i Jylland findes en vidt udbredt levedygtig bestand af odder, som er fælles for den atlantiske og den kontinentale biogeografiske region.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne og den hensigtsmæssige drift ikke fastholdes. Der er ligeledes risiko for, at naturtilstanden ikke vil blive forbedret i højmosetyperne, da der er behov for indsats mod opvækst af vedplanter og høje urter.

Hvis ikke planens indsats om omlægning af lavbundslande fra omdriftsarealer til naturarealer realiseres, er der risiko for, at en deraf forventelig forbedring af vandkvaliteten, reduktion af randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer, og den forventelige mindre udledning af CO₂, udebliver.

For skovnaturtyperne i området vil en manglende gennemførelse af indsatsprogrammet, som f.eks. urørt skov, betyde at skovstrukturer som antallet af store træer og mængden af dødt ved ikke forbedres, der dermed ikke kommer de truede arter, der er knyttet til disse skovhabitater, til gavn.

Der er ligeledes risiko for, at bestanden hedepletvinge ikke sikres, og at bestanden går tilbage på nationalt niveau, idet dens levesteder er afhængige af pleje.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter, som f.eks. motion kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver den positive effekt på befolkningens sundhed.

Der er endvidere risiko for at landskabet vil fremstå mindre varieret og at tilgroning af fortidsminder ikke i samme omfang vil modvirkes.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, udebliver planens potentielle kumulative positive effekter i forhold til konkrete projekter og vandområdeplanen for området.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter samt kunstig afvanding forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vegetation

erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Desuden kan tilgroning medføre forringelse af levestederne for hedepletvinge. Pleje og genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi, samt udtagning af lavbundsjord, hedepleje og udlægning af urørt skov vil modvirke denne udvikling og vil desuden medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold.

Området rummer væsentlige arealer med naturtyperne indlandssalteng, tidvis våd eng, aktiv højmosse, nedbrudt højmosse og skovbevokset tørvemosse (1340, 6410, 7110, 7120 og 91D0), og det rummer over 5 % af arealet af disse naturtyper i den kontinentale biogeografiske region i Danmark.

I og omkring Natura 2000-området findes bestande af flere fredede/sjældne arter, heriblandt hedepletvinge og multebær. Bevaring af den lysåbne vegetation ved sikring af pleje medfører generelt, at forholdene for ovenstående arter forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.

Med planens indsats for habitatnaturen sikres samtidig § 3-beskyttede natur i området og rødlistede arter.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N12 Store Vildmose er beliggende i Brønderslev og Jammerbugt Kommune, der har et indbyggertal på henholdsvis ca. 36.100 og 38.100. Der er offentlig adgang til dele af området.

Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området, hvilket kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.

Planen indeholder desuden en mulig indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan ændres.

Miljøstyrelsen arbejder på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle som findes i væsentlig forekomst i Danmark og om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. Denne indsats vil også potentielt kunne medføre ændring i adgangsforhold.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt, hvilket kan øge den rekreative anvendelse. Der er etableret stier og informationsstandere i området. Kendskab til naturen og dens værdier vil desuden medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne.

Visse indsatser, fx potentielle rydningsprojekter og udlægning af urørt skov, vil kunne medføre ændringer i tilgængeligheden til delområder indenfor Natura 2000-området.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at Natura 2000-planens sikring af den eksisterende udpegede natur i området, bl.a. gennem sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder ikke har indflydelse på jordbund, idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der ikke vil blive gravet i jordbunden.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje i området vil potentielt kunne medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed betyde mindre udvaskning af kvælstof til vandområderne. Natura 2000-planens indsats vedr. udtagning af kulstofholdige landbrugsjorde kan desuden potentielt bidrage til et renere vandmiljø.

Natura 2000-planen bidrager til at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper. Dette ville kunne bidrage til at gøre arealerne mere robuste overfor ekstreme vejrforhold og klimaændringer. Mulig etablering af ny natur på kulstofholdige lavbundsarealer, kan bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer, ligesom randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer med landbrugsdrift formegentlig vil mindskes. Desuden kan udtagning af kulstofholdige lavbundsjorde potentielt medvirke til at mindske udledningen af CO₂.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til områder, som har betydning for befolkningen. Natura 2000-planens indsatser kan potentielt modvirke tilgroning af fortidsminder, og dermed kan planens indsatser potentielt medvirke til at sikre kulturarven. I dette Natura 2000-område er der bl.a. registreret stenrækker, stensætninger, trædesten, rundhøje og brolægning; kulturmindeerne er fredede.

1.4.6 Landskab

Dette område er udpeget for at beskytte især de store forekomster af aktiv højmose, nedbrudt højmose og skovbevokset tørvemose, samt tidvis våd eng. Området rummer også mindre forekomster af andre naturtyper, som indlandssalteng, hængesæk og stilkegekrat, der er med til at understrege områdets diversitet.

Inden for området udgør naturtyperne indlandssalteng, tidvis våd eng, højmose, nedbrudt højmose og skovbevokset tørvemose mere end 5% af naturtypen i den kontinentale biogeografiske region i Danmark.

Der er kun kortlagt 3 forekomster af indlandssalteng inden for den kontinentale biogeografiske region.

Området består af resterne af den vidtstrakte højmose Store Vildmose, samt af mindre tilstødende engarealer og enkelte lave morænebakker. Hele området er dannet på stenalderhavets hævede havbund. De mere eller mindre tilgroede rester af den oprindelige højmose findes i den nordlige og vestlige del af denne.

Områdets højmosepartier er af national betydning i kraft af, at de udgør nogle af de største sammenhængende arealer med aktiv højmose i Danmark. Der er ligeledes store områder med nedbrudt højmose og skovbevokset tørvemose. Flere af disse områder rummer gode muligheder

for genopretning af aktiv højmosse. I området findes desuden mindre, men på nationalt plan værdifulde forekomster af en række naturtyper tilknyttet den unikke høslet-eng ved Stavad Enge, herunder tidvis våd eng og den sjældne indlandssalteng. Af andre naturtyper i området kan nævnes en sandet morænebakke med blandet løvskov og hede.

Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planens indsatser vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges.

1.4.7 Arter

Områdets meget varierede naturtyper er levested for en del sjældne planter, bl.a. multebær, spidsblomstret siv og langbladet soldug. I området findes også dagsommerfuglene bølleblåfugl, moserandøje og moseperlemorssommerfugl, der er karakteristiske for højmosse.

Dagsommerfuglen hedepletvinge, der findes i det store sammenhængende areal med tidvis våd eng, har ikke været registreret i en årrække, men er nu genfundet. Natura 2000-området er vigtigt for dagsommerfuglen hedepletvinge. Hedepletvingens larver lever på planten djævelsbid, som stedvis er almindelig i området.

Området er et vigtigt område for havlampret, og odder er også registreret i området.

Natura 2000-planen vil kunne påvirke Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, arter som lever i tilstødende områder m.fl., da planen indeholder indsatser, som hedepleje og bekæmpelse af invasive arter, til forbedring af habitater og levesteder for arter.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Hele området er fredet for at bevare et stort og sammenhængende naturområde. Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af arter positivt, hvilket forventes at kunne understøtte fredningens formål. (Se afsnit vedr. Flora, fauna og biologisk mangfoldighed).

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Forøget næringsindhold kan desuden i kombination med manglende drift, medføre at og at naturtyper og levesteder gror til.

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Området er generelt karakteriseret ved, at der er store, lysåben arealer i god tilstand med pleje, men også ret store arealer med manglende drift, hvorfor tilgroning, herunder tilstedeværelse af invasive arter, kan være en trussel.

Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Invasive arter i form af bjerg-fyr, sitka-gran og hvid-gran findes i området spredt i højmosetyperne.

For småsøerne i moderat tilstand er manglende pleje af brednære arealer og næringsstofpåvirkning en trussel.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om fastholdelse af pleje på de lysåbne arealer. Hedepletvinge vurderes derfor at have gode forudsætninger for en fortsat, stabil udbredelse i dette område.

Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold.

Fjernelse af hugstmodne træer og dødt ved i skove betyder, at skovene kommer til at rumme relativt få gamle træer og relativt lidt dødt ved, hvilket forringer levesteder for skovtilknyttede arter, herunder bl.a. mange vedboende svampe og biller. Ifølge den seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitatyper.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser der kan forværre eller forbedre depositionen af kvælstofforbindelser i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven

Planen indeholder en indsats om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper, hvilket forventes at kunne afhjælpe truslen i form af tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter. Denne indsats vil ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området. Indsatsen for de lysåbne naturtyper forventes ligeledes at medvirke til at sikre forholdene for områdets hedepletvinge.

Etablering af hensigtsmæssig hydrologi samt fastholdelse af de indsatser, der er gennemført for at forbedre hydrologien fra 2016-2021, vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien. Vegetationen i aktiv højmose er således betinget af en uforstyrret eller genoprettet hydrologi med stabil høj vandstand og ekstremt næringsfattige forhold. Aktiv højmose er ikke driftsbetinget, idet højmosen under danske forhold holdes naturligt træfri pga. den høje vandstand og meget næringsfattige og sure forhold, der også hindrer tilgroning med græsser og urter, som ikke hører hjemme på højmosen.

Natura 2000-planens indsats om udlægning af urørt skov forventes at forbedre tilstanden af områdets skove og hermed forbedre levesteder for skovtilknyttede dyr, planter og svampe.

1.6 Internationale miljøbeskyttelses mål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelses mål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder

generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundslande har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen på-virkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N12, Store Vildmose, vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre tilgroning af en række lysåbne naturtyper. Realisering af planens indsatsprogram vil samtidig sikre den § 3-beskyttede natur i området. I Natura 2000-området findes en vigtig bestand af hedepletvinge, samt en del sjældne plantearter. Genetablering af hensigtsmæssig hydrologi samt sikring af pleje medfører, at forholdene for ovenstående arter og naturarealer forbedres idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.
Befolkningen	X		Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.

			Visse indsatser, fx udlægning til urørt skov, vil kunne medføre ændringer i adgangen til delområder indenfor Natura 2000-området. Der er offentlig adgang til dele af området. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.
Menneskers sundhed	X		Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god/høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed. Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet vil bidrage positivt. Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne påvirke jorden eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden. Se desuden vurderinger i tabellen under "Vand" og "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje, forbedring af hydrologi og udtagning af kvælstofholdige lavbundslande kan imidlertid medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed medvirke til at opfylde vandområdeplanens mål.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Ved omlægning af lavbundslande fra omdriftsarealer til naturarealer kan Natura 2000-planen potentielt medvirke til at begrænse udledningen af CO₂, og dermed potentielt have en gavnlig effekt på klimaet.

Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet at realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkning; men primært omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper. I dette område er det særligt højmoselandskabet, som forbedres via plejetiltag.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.	X		Natura 2000-planens indsatser kan modvirke tilgroning af fortidsminder, og medvirker dermed til at sikre kulturarven. I dette Natura 2000-område er der bl.a. registreret stenrækker, stensætninger, trædesten, rundhøje og brolægning; kulturmindeerne er fredede.
Arter	X		Natura 2000-planen vil kunne påvirke forskellige Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, og arter som lever i tilstødende områder positivt, da planen indeholder indsatser vedr. sikring af hensigtsmæssig drift og pleje af naturtyperne til forbedring af habitatnatur og levesteder for arter i området. Se også vurderinger i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X		Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredning, da fredningen har til formål at sikre naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til. Området er fredet for at bevare et stort og sammenhængende naturområde. Natura 2000-planens indsatser skal skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved genskabelse af hensigtsmæssig hydrologi og udvidelse af arealer med højmoser, planen vurderes dermed at kunne bidrage positivt til fredningens formål.
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten og habitater for arter på områdets udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv

			påvirkning i samspil med konkrete projekter og vandområdeplanen for området.
--	--	--	--

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området, hvor en indsats mod hjemmehørende vedplanter samt sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder skal bevare indlandssaltengene, de tidvist våde enge og højmosen i området. Med gennemførelse af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af de lysåbne naturtyper.

Planen indeholder en indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året, hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer, og eventuelle hegninger. Hvor staten udlægger urørt skov, vil adgangen til området vil blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier, og friluftsfaciliteter i skovene. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Udlægning af urørt skov vil ligeledes, alt efter beskaffenheden af arealet som udlægges til urørt skov, herunder fx beliggenhed som endnu ej er kendt, potentielt kunne påvirke forekomster af skovbevokset tørvemose, som bliver vådere, og hvor bevoksninger visse steder vil gå ud som følge af ændret vandstand. Sådant en påvirkning vil fx kunne håndteres ved at følsomme forekomster af naturtypen sikres udeladt af arealet, som udlægges til urørt skov.

Pleje af eksisterende natur, samt udlægning af landbrugsarealer til natur vil ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og med økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Med gennemførelsen af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af naturtyperne og arternes levesteder, og planen vurderes derfor overordnet ikke at have negativ indvirkning på miljøet.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Der søges udtaget kulstofholdig lavbundsland der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for bl.a. havlampret og odder. Udtagningen skal også bidrage til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.

Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden.

Urørt skov (permanent ophør af drift m.v.) kan være en mulighed af hensyn til naturtyper og tilknyttede arter og fugle. Ved udlæg til urørt skov skal der tages hensyn til levesteder for særligt følsomme arter.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsatser for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus.

Tør hede prioriteres i dette område over yngre tilgroningsstadier af stilkegekrat, idet tør hede har en meget lille udstrækning i området og trues af det nærliggende og større areal med stilkegekrat.

Lysåben aktiv højmosse prioriteres generelt over nedbrudt højmosse og skovbevokset tørvemose, idet en øgning af arealet med aktiv højmosse (7110) i dette Natura 2000-område prioriteres højere end arealer med skovbevokset tørvemose (91D0) og nedbrudt højmosse (7120), i det de to sidstnævnte naturtyper opfattes som degraderet aktiv højmosse.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk Miljøvurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Store Vildmose (nr. 12). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk